

urmare a reflectării realității în care copilul trăiește. Nu există nici o situație conștientă care să nu ne permită o participare creativă „*Niciodată nu este prea devreme pentru începerea educării creativității verbale, activitatea creatoare nu ar trebui îngădită de nici un fel de interdicții, limitări, critici*” (LOWENFELD)

BIBLIOGRAFIE

1. BALINT, M. *Metodica activităților de educare a limbajului în învățământul preșcolar*, 2008
2. CERGHIT, I. *Metode de învățământ*, Polirom, 2006
3. CEMORTAN S., *Educația copiilor pentru jocuri*, Chișinău, 2008
4. CHATEAU J., *Copilul și jocul*. București: Editura didactică și pedagogică, 1967
5. CRISTEA, S *Dicționarul de pedagogie*, București: Litera Internațional, 2000
6. DOMINTEANU. *Jocul și rolul lui în dezvoltarea copilului*
<http://www.marathon.ase.ro/pdf/vol1/1/4-Dominteanu.pdf>.
7. *Jocul didactic – teorie și aplicații* *Jocul Didactic.pdfJ*
8. *Rolul jocului în dezvoltare vorbirii la vârsta preșcolară*, Iași, 2004
9. SARAMET, M., Psihopedagogia jocului <https://www.academia.edu/12376297/>
10. STOIAN, Aida *Jocul activitate* https://www.academia.edu/32382312/Jocul_activitate
11. <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/>
12. <https://dokumen.tips/documents/jocul-didacticpdf.htmlA>
13. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/44_50_Jocurile%20de%20copii%20traditionale.%20Aspectef%20Si

MODALITĂȚI DE CORELARE A CONȚINUTURILOR MATEMATICE CU ELEMENTELE DE LIMBAJ PLASTIC ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR INTEGRATE DESFĂȘURATE ÎN GRĂDINIȚĂ

THE WAYS TO CORRELATE MATHEMATICAL CONTENTS WITH ELEMENTS OF PLASTIC LANGUAGE IN THE INTEGRATED ACTIVITIES CARRIED OUT IN KINDERGARTEN

*Mihaela Pavlenco, dr., conf. univ.
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Mihaela Pavlenco, PhD associate professor,
SPU „Ion Creangă”, Chisinau
ORCID: 0000-0003-0442-4444*

CZU 373.21

Abstract

The integrated approach to curricular contents come as a desideratum of the new curriculum for Early Education. The ways of integrating the curricular contents are miscellaneous and they depend on the competences of the teachers to harmoniously combine the teaching strategies and the contents of different domains of activity. Plastic education with its elements of plastic language blends harmoniously with all the mathematical contents developed in kindergarten. They provide a realm in which the child solves many problems encountered in real life.

Key-words: integration, mathematical representations, preschool age, plastic language, kindergarten.

Noua abordare a învățământului preșcolar se axează pe integrare conținuturilor curriculare în scopul formării dezideratelor nivelului 0 „Educație Timpurie”. Această abordare impune o îmbinare armonioasă a prevederilor curriculare în cadrul unor teme de interes comun pentru dezvoltarea holistă a copilului.

În acest context prevederile Cadrului de referință a Educației Timpuri exprimă faptul că potrivit abordării integrate a Curriculumului pentru educație timpurie, utilizarea abilităților și competențelor celor educați se va efectua într-o manieră holistică, integratoare, insistându-se, mai ales, asupra capacității de a rezolva probleme și de a le aplica în contexte reale [2, p.45].

Potrivit G. de Landsheere integrarea presupune stabilirea unor relații strânse, convergente, între următoarele elemente: concepte, abilități, valori, aparținând disciplinelor școlare distincte [6].

U.Șchiopu este de părerea că proiectarea și organizarea conținuturilor educaționale din perspectiva integrării include sintetizarea și structurarea informațiilor din diverse domenii de cunoaștere în sensul construirii la copiii a unei viziuni holistice interactive asupra mediului real [8, p. 21-22].

Prin urmare, integrarea presupune stabilirea relațiilor strânse între cunoștințele, capacitățile, deprinderile și atitudinile copiilor, care aparțin diferitor domenii de cunoaștere în scopul formării unei personalități flexibile apte să se încadreze în societate.

Sunt cunoscute trei tipuri de abordări ale conținuturilor curriculare la nivelul educației timpurii: interdisciplinară, multidisciplinară și transdisciplinară.

Abordarea interdisciplinară constă în interacțiunea existentă între două sau mai multe discipline, care poate merge de la simpla comunicare de idei până la integrarea reciprocă de concepte de bază în epistemologie, de metodologie, de date, de orientări în cercetare [5, p.180].

În viziunea lui G. Văideanu interdisciplinaritatea implică un anumit grad de integrare între diferitele domenii ale cunoașterii și diferite abordări, ca și utilizarea unui limbaj comun, permițând schimburi de ordin conceptual și metodologic [9, p. 346].

Multidisciplinaritatea, potrivit cercetătorului T. Augsburg, diferă de interdisciplinaritate prin modul în care relația dintre disciplinele științifice se manifestă prin preluări sau împrumuturi reciproce de teorii, metode sau ipoteze. Astfel, în cadrul unor relații multidisciplinare, cooperarea dintre disciplinele științifice poate fi „reciprocă și cumulativă, dar nu interactivă” [1, p. 56].

Prin urmare, modelul de abordare multidisciplinar implică rezolvarea unei teme din perspectiva mai multor domenii de activitate, fără să se ajungă la sinteze comune. Acest fapt este demonstrat și de definiția propusă de L.Ciolan, care afirmă că abordarea multidisciplinară constituie „o corelare a demersurilor mai multor discipline în vederea clarificării unei probleme din mai multe unghiuri de vedere” [4, p.125].

Abordarea transdisciplinară constituie o abordare globală a cunoștințelor și nu se limitează doar la realizarea unei teme, deoarece organizarea conținuturilor se axează pe acțiunile copilului, constituind, astfel, sursă de formare a competențelor sale din perspectiva satisfacerii propriilor necesități cognitive [7, p.23]. Această abordare favorizează transferul cunoștințelor și experiențelor dobândite în diverse contexte de învățare, iar noul tip de proiectare răspunde cu vehemență la cerințele abordării transdisciplinare.

Astfel, se constată faptul că transdisciplinaritatea presupune abordarea integrată a curriculumului prin centrarea pe probleme ale vieții reale cu focalizare pe identificarea de soluții, rezolvarea de probleme ale lumii reale, în scopul dezvoltării competențelor pentru viață.

Potrivit acestor afirmații se poate realiza fuziunea oricăror conținuturi ale domeniilor de activitate în scopul rezolvării unor probleme de ordin cotidian. În acest sens și conținuturile

dimensiunii Formarea reprezentărilor elementare matematice pot fi integrate cu succes cu orice altă dimensiune sau domeniu de activitate din perspectiva celor trei paradigme ale integralității.

Unitățile de competență aferente Formării reprezentărilor elementare matematice cuprind cunoștințe despre mulțime și operare cu ele, numere naturale, unități de măsură, forme geometrice și spațiu, care sunt exprimate în anumiți termeni, ce formează limbajul matematic. Orice domeniu își are limbajul său. Limbajul vorbit conține cuvintele, limbajul matematic are la bază cifrele și simboluri matematice, muzica dispune de note, iar arta plastică deține un limbaj plastic exprimat prin punct, linie, pată, formă și culoare.

Atunci când ne referim la noțiunea de limbaj plastic de cele mai multe ori sunt abordate entități ce reprezintă anumite forme plane, care în limbajul matematic sunt numite forme geometrice. Prin urmare, legătura dintre cele două elemente, limbaj plastic și geometrice, se construiește o legătură incontestabilă. Din acest motiv și conținuturile legate de observarea și recunoașterea formelor geometrice în modele date și în forma obiectelor lumii înconjurătoare constituie cea mai oportună modalitate de integrare a acestor domenii. Cu toate acestea există și alte posibilități de integrare a elementelor de limbaj plastic cu celelalte conținuturi matematice: mulțimi, numere naturale, lungimea unor corpuri și poziții spațiale. Acest fapt poate fi demonstrat prin exemplele propuse mai jos:

Tema zilei: Animale sălbatice

Grupa: mare

Unități de competență:

2.2. Realizarea imaginilor plastice, utilizând tehnici de lucru în pictură și desen grafic.

2.2. Identificare și scrierea numerelor naturale 0-10.

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: Copiilor li se propune desenul de mai jos în centrul Arte. Sarcina copiilor este de a uni punctele pentru a obține cifra 1. După aceea copilul va colora ariciul și va numi cifra obținută.

Tema zilei: Fenomene ale naturii

Grupa: mare

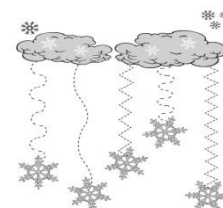
Unități de competență:

1.5. Distingerea diversității punctelor, liniilor și a formelor din ornamente populare.

3.1. Determinarea lungimii, lățimii, înălțimii, grosimii, masei, capacității unor corpuri, cu ajutorul unităților nestructurate de măsură.

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: Preșcolarii vor primi ca sarcină în centrul arte trasarea liniilor pe contur, unind norul cu fulgii. După aceea desenul se colorează și sunt numite tipurile de linii obținute.

Tema zilei: Culorile primăverii

Grupa: mare

Unități de competență:

2.2. Realizarea imaginilor plastice, utilizând tehnici de lucru în pictură și desen grafic.

4.4. Crearea unor șiruri de forme geometrice după o anumită regulă.

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: Preșcolarii primesc o foaie de hârtie, acuarelă, pensulă și un tub. Fiecare copil plasează pe suprafața foi câteva picături de culoare, după aceea cu ajutorul tubului vor dirija jetul de culoare prin suflare, obținând diferite linii și forme.

Tema zilei: Culorile primăverii

Grupa: mijlocie

Unități de competență:

1.1. Identificarea culorilor și a nonculorilor în mediul înconjurător și în lucrări de artă plastică.

1.2. Trierea și gruparea obiectelor în mulțimi în funcție de 1-2 criterii (formă, mărime, culoare, lungime, lățime, grosime, înălțime etc.).

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: În centrul joc de masă preșcolarii li se propune pahare și paie de diferite culori. Copiii vor trebui să sorteze bețișoarele după culoare.

Tema zilei: Culorile primăverii

Grupa: mijlocie

Unități de competență:

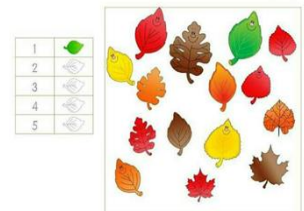
1.1. Identificarea culorilor și a nonculorilor în mediul înconjurător și în lucrări de artă plastică.

1.3. Clasificarea corpurilor în baza unui criteriu dat.

2.3. Raportarea numărului la cantitate și invers.

Tipul activității: activitate comună

Descrierea activității: În partea comună a activității integrate se propune copiilor la tablă fișa alăturată. Sarcina copiilor este de a clasifica frunzele după culoare, după care trebuia să le numere și să coloreze frunza alăturată numărului de frunze din fiecare mulțime.

Tema zilei: Dragoste pe tărâmul moldovenesc

Grupa: pregătitoare

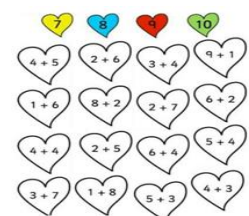
Unități de competență:

1.1. Identificarea culorilor și a nonculorilor în mediul înconjurător și în lucrări de artă plastică.

2.7. Efectuarea operațiilor de adunare și scădere cu 1-2 unități.

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: În centrul Științe se propune o serie de operații aritmetice, scrise pe inimi pe care trebuie să le coloreze cu culoarea potrivită rezultatului acesteia.

Tema zilei: Ziua bunicilor

Grupa: mare

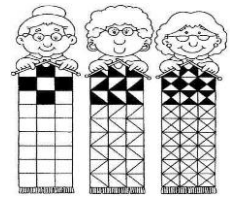
Unități de competență:

4.3. Combinarea figurilor geometrice pentru realizarea altor forme geometrice, figuri, creații.

1.5. Ornamentarea formelor plane și volumetrice, utilizând diferite tehnici și materiale.

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: Se propune copiilor în centrul arte o fișă pe care sunt reprezentate trei bunici care trebuie să împletească fular. Pe acest fular trebuie să creeze ornamente după modelul propus, colorând cu culoare dorită.

Tema zilei: Insectele

Grupa: mare

Unități de competență:

1.1. Identificarea grupurilor de culori (primare, binare, nonculori, gama culorilor calde, reci) în diverse contexte.

2.2. Realizarea imaginilor plastice, utilizând tehnici de lucru în pictură și desen grafic.

2.2. Identificarea și scrierea numerelor naturale 0-10.

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: În centrul arte se propune copiilor fișă alăturată, unde preșcolarii au de colorat spațiul delimitat de numere cu culoarea potrivită codului propus mai sus.

Tema zilei: Lumea formelor

Grupa: mare

Unități de competență:

4.3. Combinarea figurilor geometrice pentru realizarea altor forme geometrice, figuri, creații.

1.5. Ornamentarea formelor plane și volumetrice, utilizând diferite tehnici și materiale.

Tipul activității: activitate comună

Descrierea activității: Se propune copiilor un șir de figuri geometrice ordonate într-un anumit mod. Sarcina copiilor este de a continua șirul determinând, mai întâi ordinea de alternare a figurilor după care poziționarea acestora în spațiul alăturat potrivit culorii.

Tema zilei: Animale domestice

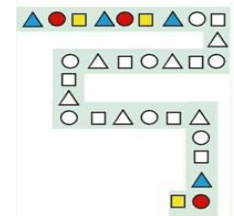
Grupa: pregătitoare

Unități de competență:

1.4. Modelarea unor forme, utilizând diverse tehnici de artă.

4.1. Identificarea formelor geometrice în modele și în forma obiectelor mediului înconjurător.

Tipul activității: activitate comună sau în centru

Descrierea activității: Se propune copiilor să realizeze animale domestice prin tehnica origami, respectând schema propusă. În timpul procesului de creație, preșcolarii trebuie să fie atenți la figurile obținute și să le numească.

Tema zilei: Animale sălbatice

Grupa: pregătitoare

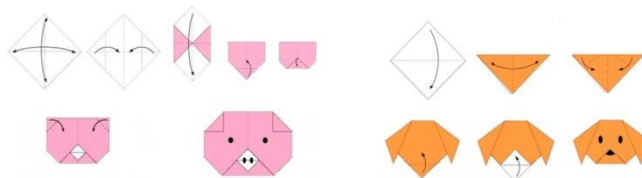
Unități de competență:

1.4. Modelarea unor forme, utilizând diverse tehnici de artă.

4.3. Combinarea figurilor geometrice pentru realizarea altor forme geometrice, figuri, creații.

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: Se propune în centrul Arte ca copiii să modeleze un urs, respectând etapele. Paralel cu acest proces, preșcolarii trebuie să numească formele geometrice obținute.

Tema zilei: Unități de transport aerian

Grupa: mare

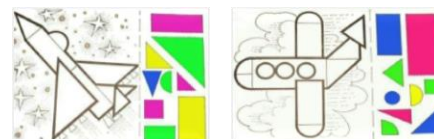
Unități de competență:

1.4. Modelarea unor forme, utilizând diverse tehnici de artă.

4.3. Combinarea figurilor geometrice pentru realizarea altor forme geometrice, figuri, creații.

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: În centrul arte se propune copiilor o serie de figuri geometrice. Cu ajutorul acestor figuri preșcolarii trebuie să construiască fie un avion sau o rachetă. După aceea ei vor numi figurile geometrice utilizate

Tema zilei: Forme

Grupa: pregătitoare

Unități de competență:

2.2. Realizarea imaginilor plastice, utilizând tehnici de lucru în pictură și desen grafic.

4.3. Combinarea figurilor geometrice pentru realizarea altor forme geometrice, figuri, creații.

4.1. Identificarea formelor geometrice în modele și în forma obiectelor mediului înconjurător.

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: În centrul Arte se propune două figuri geometrice: pătrat și cerc. Fiecare copil își alege una din ele, după aceea va adăuga elemente sub formă de figuri geometrice pentru a obține o ființă.

Tema zilei: Forme

Grupa: pregătitoare

Unități de competență:

2.3. Utilizarea materialelor din natură și a celor reciclabile la crearea unor colaje și forme volumetrice.

4.3. Combinarea figurilor geometrice pentru realizarea altor forme geometrice, figuri, creații.

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: În centrul construcției se propune bețișoare și plastilină. Cu ajutorul acestor materiale copiii vor crea forme geometrice, îmbinând bețișoarele și unindu-le cu plastilină.

Tema zilei: Toamna pe meleaguri

Grupa: mare

Unități de competență:

2.2. Realizarea imaginilor plastice, utilizând tehnici de lucru în pictură și desen grafic.

4.1. Identificarea formelor geometrice în modele și în forma obiectelor mediului înconjurător.

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: În centrul Arte se propune copiilor ștampile și culori. Sarcina copiilor este să creeze frunze copacilor, utilizând ștampilele improvizate din hârtie cartonată. Copiii vor utiliza diverse culori. După ce vor realiza produsul, aceștia vor număra frunzele de fiecare culoare. Totodată vor evidenția forma frunzelor.

Tema zilei: Mărul

Grupa: mică

Unități de competență:

2.3. Aplicarea diferitor tehnici de lucru cu acuarela, guașa.

4.4. Crearea construcțiilor și desenelor, folosind forme geometrice.

Tipul activității: activitate în centru

Descrierea activității: În centrul arte se propune copiilor drept ștampilă o parte a unui măr și acuarela. Cu ajutorul acestor materiale ei vor crea un anumit număr de mere cu culoarea dorită: verde, galben sau roșu.

În concluzie, afirm faptul că elementele de limbaj plastic se combină armonios cu toate conținuturile matematice indiferent de vârsta copiilor. Elementele de limbaj plastic reprezintă simboluri de comunicare cu ajutorul cărora omul își exprimă trăirile și emoțiile sale.

BIBLIOGRAFIE

1. AUGSBURG AUSBURG T. *Becoming Interdisciplinary: An Introduction to Interdisciplinary Studies*. New York: Kendall Hunt Publishing Company, 2005. 163 p.
2. *Cadru de referință al Educației Timpurii al Republicii Moldova*. Chișinău: Lyceum, 2019. 76 p.
3. *Curriculumul pentru Educație Timpurie*. Chișinău: Lyceum, 2019. 120 p.
4. CIOLAN L. *Învățarea integrată, fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Iași: Polirom, 2008. 280 p.
5. CULEA L., SESOVICI A., GRAMA F., PLETEA M., IONESCU D., ANGHEL N. *Activitatea integrată din grădiniță, ghid pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar*. București: Didactica Publishing House, 2008.
6. LANDSHEERE G. *Dictionnaire de l'évaluation et de recherche en education*. Paris: PUF, 1992.

7. PASCARI V. Proiectarea procesului educațional în instituția preșcolară. Chișinău: CEP USM, 2008.
8. ȘCHIOPU. U. Dicționar de psihologie. București: Babel, 1997. 740 p.
9. VĂIDEANU G. Educația la frontiera dintre milenii. București: Politică, 1988.

CULTIVAREA CURIOSITĂȚII COPIILOR PENTRU PERFORMANȚELE ȘCOLARE

CULTIVATING CHILDREN'S CURIOSITY FOR SCHOOL PERFORMANCE

Aliona Ohrimenco (Boțan), dr., conf.univ.

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

Aliona Ohrimenco (Boțan), PhD associate professor,

SPU ”Ion Creangă”, Chișinău

ORCID: 0000-0001-6353-5529

CZU: 373.015.3

Abstract

When the child is curious, the brain becomes more involved and creates a more meaningful experience, due to the release of dopamine. This determines the preservation of that event as a more vivid episodic memory; therefore, the more curious the children are about a topic, the more motivated, focused and assimilated the new skills or knowledge will be.

Key-words: curiosity, wonder learning

Eforturile științifice își centrează atenția asupra dezvoltării în mod activ a necesității de a învăța copiii să îmbrățișeze natura lor curioasă. Studiile sugerează că procesul curiozității este însoțit de multe beneficii, iar într-un context academic, poate asigura succese mai mari.

Curiozitatea reprezintă un proces psihic atât de complex, încât nu există o definiție bine definită. Curiozitatea se suprapune cu alte constructe psihologice, cum ar fi motivația intrinsecă și o personalitate deschisă. Există dovezi că curiozitatea este o trăsătură, destul de stabilă în fiecare persoană și că este o stare care poate crește și scădea în funcție de context. Psihologul și cercetătorul Scott Barry Kaufman susține că, „curiozitatea este automată, este în ADN-ul nostru, ne naștem curioși. Dar fiecare avem interese speciale” [8].

Curiozitatea este forma primară a motivației care stă la baza învățării și este definită ca o particularitate interactivă a unei ființe prin care își explorează spontan ambianța și caută schimbări în structura sau dinamica acesteia [7].

Filosoful și psihologul William James (1899) a numit curiozitatea drept „impulsul spre o cunoaștere mai bună”, ceea ce înseamnă că ilustrează dorința de a înțelege. Cercetătorul a remarcat la copii faptul că tocmai curiozitatea îi orientează către obiecte noi, cu calități senzaționale -captivează ceea ce este „strălucitor, viu, uimitor”. Această curiozitate timpurie devine ulterior o „formă mai înaltă și mai intelectuală” – un impuls spre cunoașterea științifică și filosofică completă.

Psihologii-educatori G. Stanley Hall și Theodate L. Smith (1903) au realizat unele dintre cele mai vechi lucrări experimentale în studiul curiozității, prin colectarea de la mame a chestionarelor și a biografiilor copiilor lor, privind dezvoltarea interesului și curiozității; apoi,